

SØRLANDET 22. JUNI – 3. AUGUST 2011

I slutten av juni skulle vi besøke familien til Kjell i Sandnes. Vi fant ut at det skulle være bra vær bortover Sørlandskysten, så vi fant ut at vi ville ta det rolig bortover med korte dagsetapper. Da kunne vi kjøre innom alle de småbyene som vi aldri hadde vært i før. Vi startet onsdag den 22. juni.

Første stopp var huset til [Olav Duun](#), rett før [Holmestrand](#). Olav Duun var født 21. november 1876 på [Jøa](#) i [Fosnes](#) og døde 13. september 1939 i Holmestrand. Han skrev på [nynorsk](#). Han er kanskje mest kjent for romanserien [Juvikfolket](#). Han bodde i huset fra 1908 til 1939. Det er nå museum.

Byvåpenet til Holmestrand

Følgende er hentet fra Wikipedia:

[Holmestrand](#) utgjorde en naturlig havn ved [Oslofjorden](#) der nederlenderne hentet tømmer allerede fra rundt 1550. I 1663 ble eksporthavnen tollsted underlagt [Tønsberg](#) og i 1713 ladested. I 1752 fikk Holmestrand byprivilegier og ble kjøpstad.

Våren 1801 ble det anlagt et batteri med kanoner på odden Gaasetange for å beskytte byen. Batteriet ble bygd opp igjen og forsterket i 1808 og 1814, men forfalt etter 1815.

1881 ble [Holmestrand stasjon](#) åpnet med togforbindelse til Drammen og Oslo over Jarlsbergbanen, seinere kalt [Vestfoldbanen](#). Fra 1902 til 1938 var stasjonen også en del av [Holmestrand-Vittingfossbanen](#) som fraktet tremasse fra [Hvittingfoss](#) til utskipning i Holmestrand.

En fabrikk for videreforedling av aluminium ble bygd rett sør for byen allerede i 1919. Bedriften ble i 1967 en del av [Årdal og Sunndal Verk](#) (ÅSV), for siden å bli kjøpt opp av [Norsk Hydro](#) i 1986. Fabrikken lagde aluminiumsprodukter, blant annet under det kjente varemerket HØYANG, med aluminium fra [Høyanger](#). Råstoffet er i dag returmateriale.

Et par bilder fra småbåthavnen.

Et minnesmerke over de som falt i siste verdenskrig.

Holmestrand er ellers kjent for kunstnersøstrene [Harriet Backer](#) og [Agathe Backer Grøndahl](#). Harriet Backer var en kjent maler mens Agate Backer Grøndahl var pianist og komponist.

Statuen Nysgjerrig ble avduket 7. juni 2005. Dette er Holmestrands 1000-års sted.

Hele plassen rundt er hellebelagt. Plaketten er lagt ned foran statuen.

Flere bilder fra havneområdet.

Kjell prøver å løfte verdensrekordvekten. Han har ingen sjanse.

Et skilt som forteller litt om Holmestrand's historie.

På slutten av dagen reiste vi bort til [Løvøya Camping](#) for å overnatte der.

Vi fikk plass rett ved siden av fjorden.

Fin plass.

Det var godt og varmt i kveldssola.

Her ligger middagsmaten klar til å stekes på platen.

Morgenstemning

Oversiktsbilde av Løvøya Camping

Dagen etterpå kjører vi mot [Horten](#). Her er vi ved [Horten-kanalen](#). Kanalen ble gravet ut i årene 1854-1867, og ble anlagt for å trekke orlogsfartøylene ut i fjorden når vindforholdene gjorde det vanskelig å komme ut Vealøsrenna.

Denne marinegasten står i enden av gågata.

Gågateområdet.

Flere bilder fra gågateområdet i Horten.

Byvåpenet til Horten.

I kommunen finner en spor fra bosetninger helt tilbake til steinalderen. [Borrehaugene](#) vitner om at området var et maktsenter i vikingtiden.

Horten ble ladested i 1858 og by (kjøpstad) i 1907.

Ved kongelig resolusjon av 21. november 1818 ble det bestemt at marinens hovedetablisement skulle anlegges ved Horten. Marinens Hovedverft på [Karljohansvern](#) ble senere til Horten Verft, som i en årrekke var selve ryggraden i kommunen, med godt over 2 000 ansatte. Selskapet gikk konkurs i 1987. Etter dette har det store verftsområdet utviklet seg som næringspark med en samling mindre bedrifter.

Her har vi kjørt videre til [Borrehaugene](#) eller Borreparken. Dette er [Midgard historiske senter](#).

Runestein.

Vikinger på rekke og rad.

[Borrehaugene](#), også kalt Borreparken og uoffisielt «Nasjonalparken», er en park i Horten kommune i Vestfold med en samling gravhauger og andre hauger fra omkring år 600 til 900. Området ligger ved [Oslofjorden](#) på Kirkebakken nedenfor [Borre Kirke](#). I dag er det opprettet et historisk senter ved Borrehaugene, Midgard historisk senter.

Parken er ca. 182 000 m² stor og samlingen av gravhauger innenfor dens grenser er unik i Skandinavia. Sju store hauger og én gravrøys kan i dag sees. Minst to av de opprinnelige haugene har blitt ødelagt i moderne tid. Det er også 25 mindre røysere innenfor området. Noen av de mindre røysene ble undersøkt i 1925 og viste seg å inneholde enkle branngraver.

Noen av gravhaugene er inntil 45 m i diameter og inntil 6 m høye. I 2007 ble det funnet to store kongshaller fra 700- eller 800-tallet like ved gravhaugene.

Her ser vi noen av gravhaugene.

Her har vi kjørt videre til småbåthavnen i [Åsgårdstrand](#).

Åsgårdstrand ble ladested fra 1650 under Tønsberg, fra 1660 under Holmestrand. I 1752 fikk ladestedet privilegier på å drive handel med innenlandske varer. Fra begynnelsen av 1800-tallet var Åsgårdstrand en livlig utførselshavn for trelast, blant annet til Nederland. Handelen stagnerte med seilskutetidas slutt.

Grunnet det unike lyset på stedet ble det etterhvert kjent som sentrum for bildekunstnere og siden 1880-årene har en rekke av disse søkt til Åsgårdstrand, blant dem verdensnavn som [Edvard Munch](#), [Christian Krogh](#) og [Hans Heyerdahl](#).

Åsgårdstrand fikk bystatus 1. januar 2010.

Diverse kunst på havnemoloen.

Fine blomster i strandkanten.

På vei opp mot [Edvard Munchs](#) hus.

Atelieret.

Huset fra nedsiden.

Kjell ved trappa.

Dette skiltet står på hushjørnet.

Huset sett fra oversiden.

[Edvard Munch](#) kom første gang til Åsgårdstrand sommeren 1885, da familien leide stedet Grønlien i [Borre](#). I 1887 ferierte familien på [Veierland](#), påfølgende sommer i Tønsberg, og sommeren 1889 leide de et sommerhus i Åsgårdstrand. I årene etter reiste Munch på egenhånd hver sommer tilbake til feriestedet ved fjorden.

I august 1898 kjøpte han den lille fiskerhytta for 900 kroner. I årene fram til 1906 oppholdt han seg i lengre perioder i huset, og etter denne tid, mer sporadisk.

I [Tønsberg](#) ved Slottsfjellmuseet. [Slottsfjellmuseet](#) ble opprettet i 1939 som Vestfold Fylkesmuseum.

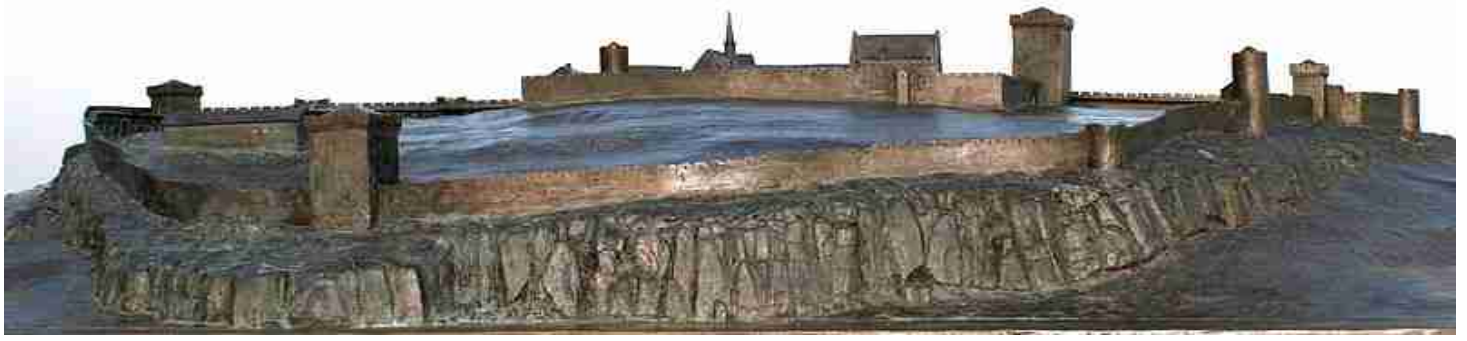

Stevnen på et vikingskip.

Slottsfjellet er et lite fjell i [Tønsberg](#) i Vestfold med en høyde på 63 moh. Der finner man ruinene av en kirke og [Tunsberghus festning](#) fra middelalderen, samt Slottsfjellstårnet, byens landemerke.

Slottsfjellet var tidligere et kongssete. Fjellet ble i middelalderen lenge kalt Mikkelsberg etter Sankt Mikaelkirken på fjellet.

Tunsberghus festning på toppen av fjellet har sannsynligvis dominert byen og jordbruksområdene rundt også før 1100-tallet da [baglerne](#) forskanset seg der under beleiringen av [Kong Sverre](#) og [Birkebeinerne](#).

Bronsemodell av hvordan borgen på Slottsfjellet, Tunsberghus, kan ha sett ut på 1200-tallet.

På vei opp til Slottsfjellet går vi forbi et gammelt [stabbur](#).

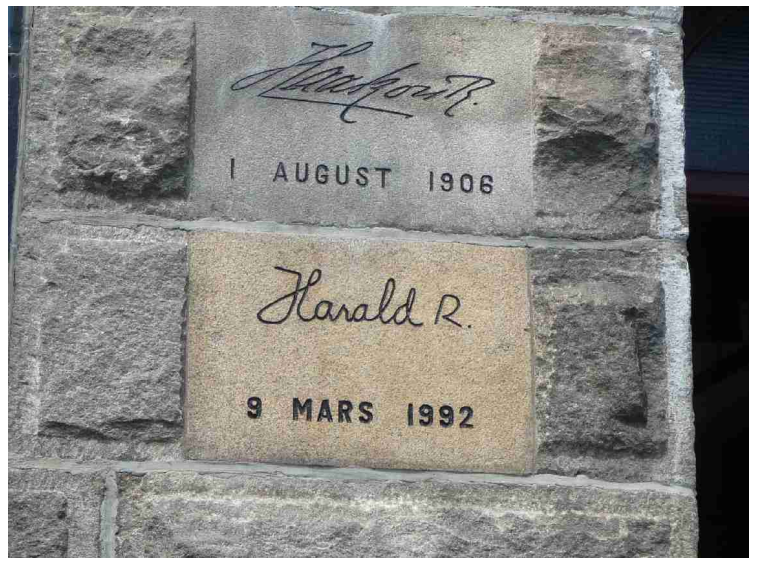
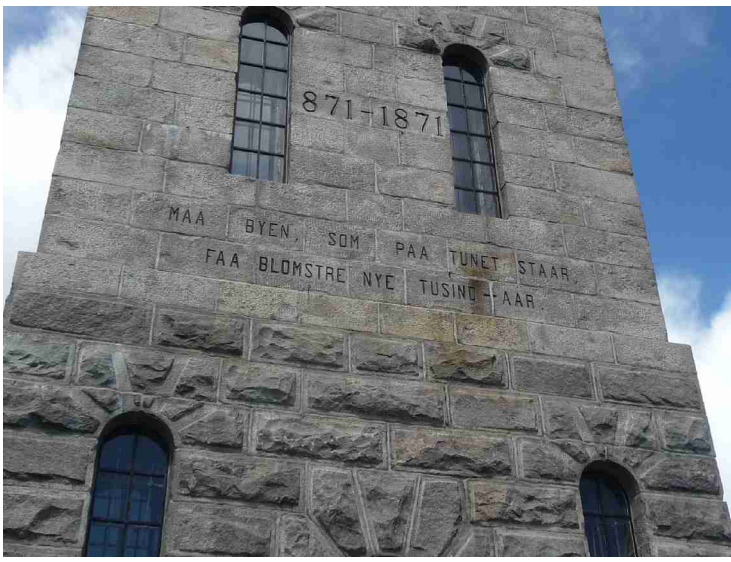
Vi nærmer oss toppen.

Stilig tårn.

Tunsberghus gjennomgikk en storstilt utbygging i [Håkon Håkonssons](#) og [Magnus Lagabøtes](#) regjeringstid på 1200-tallet. Festningen fikk en ytre og indre ringmur, borghaller og bolig til kongen, samt en egen festningskirke.

Det var på Tunsberghus at den siste norske konge før unionstiden, [Håkon V](#), døde i 1319. Festningen var residenssete for Tønsberg len til 1503, da den ble brent ned etter å ha blitt inntatt av svenske soldater og opprørske bønder fra Vestfold-området. Den ble aldri forsøkt bygd opp igjen. Man har heller ingen sikre opplysninger om hvordan den nøyaktig så ut.

Stein fra borgmurene ble siden brukt i grunnmurene på privathus i byen, blant annet i den gamle bydelen Fjerdings, og i dag er det bare lave ruiner igjen av anlegget på Slottsfjellet.

Tårnet på Slottsfjellet ble reist i 1888 på privat initiativ som et minnesmerke i forbindelse med Tønsberg bys tusenårsjubileum. Det er et utkikkstårn i stein med [Bjørnstjerne Bjørnsons](#) innskrift: «871-1871 Maa Byen som paa TUNET staar, faa blomstre nye Tusind-aar» og kongesignaturene «Haakon R 1. august 1906», «Olav R 1. juli 1958» og «Harald R. 9. mars 1992». Steintårnet erstattet et tårn av tre som hadde stått på fjellet tidligere, men som var brent ned.

Utsikt over byen fra Slottsfjellet.

Seterkafeen på Slottsfjellet.

Statuen står foran Slottsfjellmuseet.

[Svend Foyns arbeiderboliger](#). Arbeiderboligene ble oppført i perioden 1850-60.

Gatebilder.

Byvåpnet

I følge [Snorre](#) ble byen grunnlagt før slaget i Hafersfjord. Den norrøne formen av navnet var Túnsberg. [Tønsberg](#) er Norges eldste by hvis dette er korrekt, grunnlagt før 871. Byen feiret sitt 1000-års jubileum i 1871. Det har vært antydning at ca. år 1100 kan være et mer korrekt årstall for grunnleggelsen av byen Tønsberg. Tønsberg må uansett være grunnlagt før år 1130, for på dette tidspunkt omtales byen første gang i en samtidskilde.

Tønsberg baserte lenge sitt næringsliv på hvalfangst og skipsfart og verkstedindustri tilknyttet virksomheten på sjøen.

Byen Tønsberg er i dag først og fremst den viktigste handelsbyen i fylket med mange offentlige servicefunksjoner.

Bilde tatt fra broen som går over til [Nøtterøy](#). [Sundet](#) her heter Kanalen og Ollebukta.

Gjestehavna ligger til høyre.

I det fjerne ser vi broen fra Nøtterøy til [Tjøme](#), som ble bygget i 1981.

Den første brua ble åpnet 8. november 1932 og var da Nord-Europas lengste hengebru. Den ble revet i 1983.

Utsikt fra broen som heter [Vrengenbroen](#).

Mer utsikt fra broen.

Her er vi snart på Tjøme.

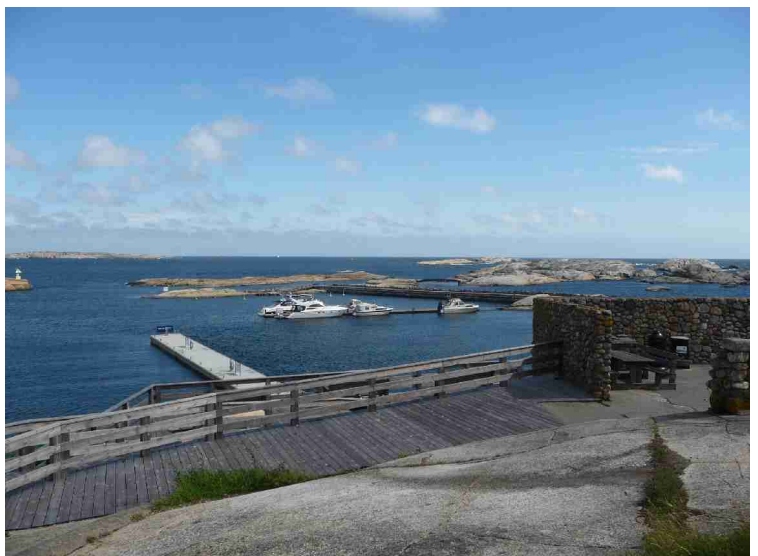
Helt syd på Tjøme ligger [Verdens Ende](#). Her har vi parkert og går nedover veien.

Nesten nede på kaien.

Sjøhus ved havna.

Utsikt over holmene mot [Skagerak](#).

Verdens ende er et stedsnavn som ble til på begynnelsen av 1900-tallet, og det oppsto først blant sommergjestene som besøkte stedet.

Verdens ende er et vernet friområde på cirka 250 dekar.

Utsikt nordover Oslofjorden.

Det karakteristiske vippefyret med kurv til et kullbål ble bygd som turistattraksjon i 1932.

Tjøme kommunes tusenårssted ligger også her på Verdens ende.

Restauranten ble også bygget i 1932.

Innseilingen til havnen.

Fine blomster i havgapet.

Skulpturen «Sjømannshustruen» av billedhoggeren Nina Nesje ble reist i 2004 på Verdens Ende.

Etterpå installerte vi oss i Havna Camping, litt nord for Verdens Ende.

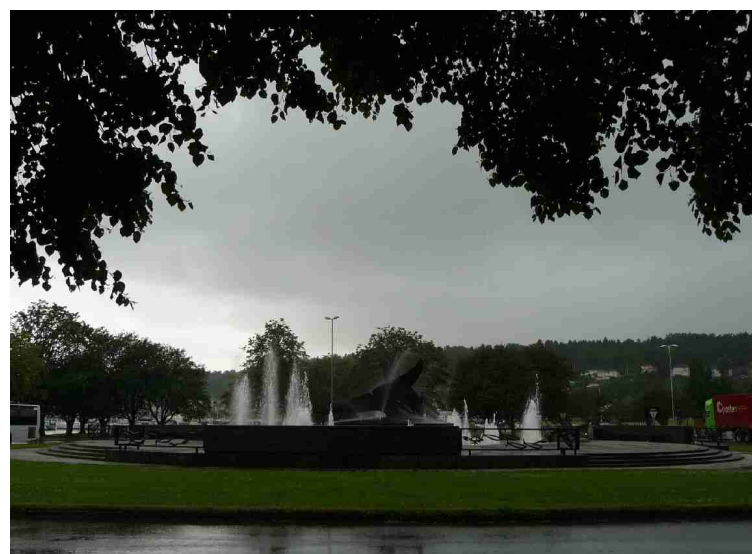

Bilder fra plassen.

Vi syntes [Tjøme kirke](#) var så fin at vi måtte ha noen bilder av den. Den stod ferdig i 1866 etter at den gamle middelalderkirken, som stod på det samme stedet og var vigslet til helgenkongen og sjøhelgenen Olav den hellige, ble revet i 1860.

Den nåværende Tjøme kirke er i nygotikk, byggematerialet er lokal stein fra kommunen, larvikitt, med trappegavler, strebere og andre detaljer i teglstein. Kirken ble innviet i 1867 av biskop Astrup.

Nå er vi kommet til [Sandefjord](#).

Vi hadde tenkt å ta en liten runde i byen, men den regnet så voldsomt at vi stort sett satt inne i bilen. Bare Anne Berit gikk ut og tok bilder av dette monumentet.

Det heter Hvalfangstmonumentet av billedhoggeren Knut Steen og ble innviet i 1961.

Dette siste bildet er hentet fra Wikipedia for å vise monumentet i solskinn.

Byvåpenet

Sandefjord er kjent for sjøfart og kjemisk industri. Historie fra skipsbygging og hvalfangst ble gjenspeilet i det lokale næringslivet med blant annet Jahres olje- og fettindustri, Framnæs Mekaniske Værksted og Jotun malingfabrikk. Jotun er i dag den største bedriften i Sandefjord.

[Gokstadskipet](#) ble funnet nær byen i 1880

I 1845 bodde det 749 personer på ladestedet Sandefjord. Nå bor det ca. 44000 der.

I 1905 begynte den pelagiske hvalfangst. Da sendte Chr. Christensen den første hvalfangstekspedisjonen fra Sandefjord til Sørishavet. Byen opplevde en voldsom økonomisk oppgangsperiode. Hvalfangsttiden varte til slutten av 1950-årene.